

Namn: **FALK, Frans Oskar**

Grad: **Soldat**

Bostad: **Forså**

Socken: **Aker**

Född **1854 15/4** Tjänstgjort vid: **I. 10** reg:te **8** komp. med n:r **950.**

Kom i tjänst: **1877 12/3** Erhöll avsked: **1902 6/9** Tjänsteår: **25 5/12**

I tjänsten ådragen skada:

Erhöll svärdsmedalj:

Underhåll åtnjutes från: **1907 1/4**

Underhållsbrevets dag: **1907 27/8**

Underhållsbelopp

enl. underhållsbrev		efter uppflyttning den 11/1 1915 11/5 1921	
Pension	Korprals ell. vicekorprals tillägg	Pension	Korprals ell. vicekorprals tillägg
49 -		100 -	
		200 -	
		50 -	

Anteckningar:

av Aker St Orna
Redovisning RM 267 kr 51:-
 " **269 " 100:-**
 " **326 " 49:-**
 Böc den **12/1 1931.**

Handwritten notes:
 Född 1854 15/4
 1877 12/3
 1902 6/9
 1907 1/4

K O N T R A K T

emellan Rotehållar ca för № 950 vid Gripsholms Compagnie af Kongl. Södermanlands Regemente, samt Thoren Frans Carl Ericsson från Åkers Stycke Beck vilken antagen till Soldat för nämnde rote, kommer att bära namnet Frans Oscar Falk

1:o I lega erhåller han 200 Rdr Rmt, hvaraf 50 betalas så fort han blifvit till Soldat för denna rote i Compagniets Stamrulla inskrifven, och det öfriga eftre beslutade måte 1878.

2: I contant lön erhåller Soldaten årligen 1 Rdr 67 öre att betalas den annan Thorsdag

3:o Den årliga inbetalning till Compagnie-Chefen för att för Soldatens räkning insättas i Sparbank, hvarom Kongl. Maj:ts Nådiga Kungörelse af 9 November 1871 förordnar: förbinder Rotehållaren sig att ~~betala~~ till Compagnie-Chefen sednast den 1:sta Februarii med Rdr 50 Rmt afsema.

4:o *) Torpet emottages sådant det af förträdaren innehafvats och saknas afslut som Kalland. I hankan lemnas in nature 12.6 Kvarn Sten, 6.3 Kvarn Sten 14 Cav. Ho, 14 Cav. Halm, 6 Cass urd, erforderligt gårdsfång, samt af davoraten upphugges, till uttras kemofornier erhållas dragare af beten, äfven som till torpets skötsel, Petri till en Kopu' skog, förestående fördras Spannmål lemnas inom Thorsdag.

5:o Rotehållarne afsäga sig rättigheten att af Soldaten uppbära någon ersättning för mötespasserolancen, om den ånyo kommer att utgå.

6:o I afseende å Soldatens arbetskyldighet hos roten, äfvensom öfriga skyldigheter gentemot rotehållaren, hänvisas till Kongl. Resolutionen af d. 20° 1689 § 4 och ovannämnde stadganden § 142, 143 och 144, samt gällande Soldat-undervisning § 29, 54 och 62.

*) I denna punkt bestämes under serskilda afdelningar Soldatens hemkall a) i Torpjord (heldst med utsatt areal.) b) Spannmål i Kubikfot, c) Hö och Halm uti Centner, samt d) Tiden, då Spannmål, Hö och Halm årligen lemnas, tydlig upgift angående rättighet till betet för angifvet antal större och mindre kreatur, löftägt, dragare till torpets skötsel, vedbrand, gårdselfång, stängselkyldighet, qvarnresor, m. m., eller, om så öfverenskommes, contant ersättning dertför. I anseende å Af- och Tillträden, samt tid för utbekommande af samtliga löneförmaner, jemför § 72 i Allmänna Stadganderna rörande Rote-hållaren och Soldaten.

7:o Soldaten skall torpet så till jord som åbygnader och hägnader väl underhålla och vårda i enlighet med § 60 i allmänna Stadganderna, och för alla mindre reparationer, såvida de kunna af en person verkställas, författningarne likmätigt, ansvara.

8:o Skulle Soldaten för vanfrejd, eller på annat sätt, genom eget förvällande, komma att utur Regimentets rullor afföras, förbehåller roten sig att af Soldaten utkräva ersättning för utbetald lega, beräknadt för den tid som brister uti uppnådda 25 tjensteår, hwartill företrädesvis får användas de för Soldatens räkning i Sparbank insatte medel.

9:o Brandförsäkringen af torpets åbygnader vare Rotehållarens ensak

10:o Detta Kontrakt varder ej gällande förr än undertecknad Frans Oskar Ersson blifvit till Soldat för denna röte antagen.

Med förestående Kontrakt förklara vi oss å ömse sidor nöjda, som med våra egenhändig undertecknade namn bekräftas, som skedde

Åkers Nyckel Bruk den 12^e Mars 1877

för Åkers Nyckel Bruk. Frans Oskar Eriksson
A. Eriksson

Egenhändig underskriften berättna:

A. Nystedt

Emil Larberg

Sven Falk framför soldattorpet vid Forssa i Aker, där hans far bodde som indelt soldat, där Sven föddes och där han fortfarande bor efter att i 60 år ha arbetat i sågverket intill. Sven Falk var med på den tiden då timret flottades mittals över sjöar och å till sågen. Nu har lastbilarna övertagit all timmertransport.

Invid Forssa såg i Aker ligger ett gammalt soldattorp. Där bodde i detta soldaten Falk och där föddes sonen Sven för 75 år sedan. Pappan soldaten arbetade mellan mötena på Malma hed vid sågverket och Sven började där som ung pojke. När han slutade vid sågen hade han arbetat i den i 60 år. Det kan man kalla en trotjänare.

Sven Falk var med om en epok i skogshanteringen som nu är definitivt borta. Det var före lastbilarnas tid. Det mesta timret till sågen flottades då. Om sågverksarbetarna var samtidigt flottare.

Flera mil från sågen stjälpes timret ner i Lännsjöns norra ände vid ett berg intill stranden, berättar Sven Falk. Timret lades i stora länsar och sedan fick flottarna dra länsarna genom de långa Lännsjön ner till Bergån. Man hade båtar med spel och drog länsarna med handkraft. Vid Bergån hjälpte strömmen till. Men ån är krokig och under hela den långa vägen från Trana vid Lännsjön ner till Visnaren vid Styckebruket var stundtals ett 30-tal man sysselsatte med att följa timret och se till att det inte brötade sig vid krökar och buskar vid åstranden.

Nere vid "åmun" som man säger i Aker gick en spång över ån och här stod flottarna med sina timmerpikar och skiljde timret — tall för sig och gran för sig. Timret samlades i länsar och de drogs över Visnaren till Forssa såg.

Till sågen kom även timmer från de stora skogarna kring de tre Marvikssjöarna, ända från Laxne. Här var det svårt att dra länsarna med spelet i båten. I stället fick timret flyta fritt och med vindens hjälp driva mot Akershället.

Mellan sjöarna fanns det timmerrännor. För några år sedan var dessa trärännor kvar men är nu borttagna. Krafter är dock i rörelse att få nya rännor anlagda, i synnerhet vid Långa Edet, där den sk Sörmlandsdelen kommer att passera. Friluftsfolket ges då tillfälle att se hur timret före bilarnas tid forslades från skog till sågverk.

Forssa såg anlades innan järnvägen kom till i slutet av 1800-talet. Senare utnyttjades järnvägen för att

Ett gäng flottare i Aker med sina långa timmerpikar. Kortet togs på 1920-talet då man fortfarande flottade timret i ån mellan Länna och Aker. Andre man fr v är Sven Falk.

transportera timmer från Lännskogarna. Timret lastades på vagnar vid Byringe station och kördes in på stickspar vid Forssa såg.

Järnvägslinjen drogs alldeles intill sågen — timret måste på sin bana till ramsågarna dras över järnvägsspåren på långa broar. Det måste betraktas som märkligt att de ångeldade loken inte antände sågen där det fanns så mycket brännbart. Men i regel hade loken gnistnät över skorstenen.

Men fanns inte skyddet där var det farligt, berättar Sven Falk. Under kriget kördes utan sådant skydd och då fick för varje gång ett tåg passerat springa utmed banan och kontrollera. Det kunde inträffa att det då brann på flera ställen. En dag fick vi släcka inte mindre än 8 bränder som gnistorna från loket vållat.

Förr i tiden var det fler anställda vid Forssa såg än nu. Men då var det inte mekaniserat som idag, då maskiner gör det tunga arbetet som tidigare måste göras för hand. Förr arbetade man även i skift om somrarna.

Sven Falk har alltså fått vara med om hur skogsdriften från fällning till ramsågen helt förändrats och timmertransporterna vattenvägen ersatts av lastbilar.

Han vet allt om sågning av timmer och har under årens lopp deltagit i praktiskt taget alla arbetsmoment vid en såg. Även i det fackliga arbetet har han varit verksam och sett bli a under 20 år som ordf för Sågverksarbetareförbundets Akersavd.

Han bor fortfarande kvar i det gamla soldattorpet intill sågverket. Här hade han till för 25 år sedan tre kor. Men fortfarande finns där gäss, höns och kalkoner. Han hade även bisamhällen vid torpet. Men så började bina dö. Vid sågen besprutades virket med kemikalier för att det inte skulle blåna. Men bina i kupor

na tålde inte det giftet. Men nu har Sven Falk flyttat sina bin till Forsanäs och där trivs de.

Folket 8/9 1972